

Uvod 9

1. Zakaj je vprašanje vere v nadnaravne akterje aktualno? 11

Vera v nadnaravne akterje kot razumska uganka 11

Trdoživost vere v modernih družbah 13

Novi ateizem 17

Slovenski človek v religijskem iskanju 18

2. Osnovna izhodišča 21

3. Korenine nadnaravnega 25

Prva korenina: Religija kot osnova za razlago sveta 25

Omejitve razumskega scenarija religije 28

Ljudje nimajo izrazite potrebe po splošnih razlagah sveta 28

Religijske razlage pogosto ustvarjajo več vprašanj kot odgovorov 29

V modernih družbah znanost ponuja prepričljivejšo razlago sveta 30

Mnogi deklarirani verniki v resnici ne verjamejo v nadnaravne akterje 33

*Razvodeneli koncepti nadnaravnega in zakaj mnogi molijo k neosebni življenjski sili 33**Credo quia absurdum est 36*

Sklep: Razlagalna funkcija religije neprepričljivo pojasnjuje vero ljudi v modernih družbah 37

Druga korenina: Religija kot čustvena opora 38

Omejitve emocionalnega scenarija religije 43

Soodvisnost med religioznostjo in psihičnim

blagostanjem je šibka 44

Čustveni učinek religioznosti je močno odvisen od številnih dejavnikov 45

Čustveni učinek religioznosti ne izhaja (samo) iz vere v nadnaravne akterje	47
Religija je pogosto sama vir psihičnega nelagodja	48
Ljudje lahko učinkovito čustveno oporo najdejo zunaj religije	51
Praviloma so čustveno učinkovita samo trdna in globoka verska prepričanja	52
Čustveni učinek religijskih idej ne zadostuje za njihovo (potrebno) visoko kredibilnost	53
Sklep: Emocionalni učinek je zelo pomemben, ne pa tudi edini razlog za obstoj religije	54
Tretja korenina: Religija krepi človeške družbe	55
Emile Durkheim: Bistvo boga je družba	56
Durkheimove ideje v kontekstu evolucijske teorije	58
E. O. Wilson: Ekleziastična in ekološka selekcija	59
<i>Ekleziastična selekcija: boj za obstanek in prevlado med religijskimi skupnostmi</i>	59
<i>Ekološka selekcija: boj za obstanek in prevlado med družbami z različnimi religijami</i>	61
D. S. Wilson: Religija kot vezivno tkivo 'družbenega organizma'	62
Religija kot orodje vladajočih elit za obvladovanje množic	63
Družbena funkcionalnost religije v modernih družbenih okvirih	65
Vprašljivost funkcionalnega prispevka religije na makro ravni	65
Funkcionalnost religije na srednji in mikro ravni	68
Rodnostni učinek religije kot razlog za njeno razširjenost	69
Vera v vero v boga	71
Socializacija in občutek pripadnosti kot temelja religijske motivacije	72
Sklep: Povezovalna funkcija religije je v modernih družbah močno okrnjena	75

Četrta korenina: Ljudje in religijska doživetja	77
Ali so religijska doživetja pristna in zakaj sploh obstajajo?	79
Omejitve teze o religijskih doživetjih kot osrednjem temelju religije	81
Sklep: Religijska doživetja so pomemben, ne pa tudi zadosten vzrok za religije	82
Peta korenina: Religija kot stranski produkt prirojenih vzorcev človeškega mišljenja	83
Omejitve kognitivnega scenarija religije	89
Sklep: Kognitivne teorije so koristna dopolnitev klasičnih razlag religije	90
Šesta korenina: Nadnaravni akterji so edini vir nekaterih nagrad	90
Sklep: Utilitaristični scenarij religije je koristno dopolnilo klasičnih razlag religije	95
Sedma korenina: Religija kot virus človeškega uma	96
Osnovne zakonitosti preživetja in širjenja religijskih memov	97
Kako škodljiv je 'religijski virus'?	99
Kako lahko memetika pomaga pri razumevanju razširjenosti vere v nadnaravne akterje?	102
Sklep: Memetika je koristna dopolnitev klasičnih razlag religije	103

4. Sklep: Korenine nadnaravnega v razvitih družbah 21. stoletja

105

Literatura 109

Stvarno in imensko kazalo 117